Bölüm 8

6 Şubat 2023'te Yaşanan Depremin Ekonomik ve Finansal Etkileri: İhracat Üzerinden Bir İnceleme

Nevzat Tetik[1]
İlhan İlker Albulut[2]

1. Giriş

Türkiye, dünyanın en aktif deprem bölgelerinden biri olup yıllar içinde birçok büyük deprem yaşamıştır. Bu depremler, geniş alanlara yayılmış insan kaybına, yıkıma ve ekonomik kayba neden olmuştur. Özellikle ihracat yapan firmalar, deprem sonrası finansal dar boğaz ve sıkıntılarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bunun temel nedenleri olarak; ihracatçı firmaların depremden kaynaklanan üretim süreçlerini durdurması ve tedarik zincirlerinde aksamalar yaşanması olarak sıralanabilir. Bu olumsuz etkenler de ihracat faaliyetlerinde ivme kaybetmesine ve gelirlerin azalmasına yol açmaktadır. Gerçekten Türkiye'de özellikle 1999 Marmara depremi ve 2011 Van depremi gibi büyük çaplı depremler, ihracat firmalarının finansal yapısını önemli ölçüde etkilemiştir. Marmara depremi sırasında, birçok ihracat firması üretim faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Ayrıca, yıkılan binalar nedeniyle depolar ve üretim tesisleri hasar görmüştür. Bu durum, ihracat firmalarının üretim ve satış faaliyetlerinde ciddi aksaklıklar yaşamasına neden olmuştur. Deprem sonrası, birçok ihracat firması borçlarını ödemekte zorlanırken bazı firmalar da iflas etmiştir. Benzer şekilde Van depreminde de ihracat firmaları önemli ölçüde

1 Doç. Dr. Nevzat Tetik, İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, nevzat.tetik@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3152-8217

2 Doktora öğrencisi İlhan İlker Albulut, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/Muhasebe Finansman Bilim Dalı, e-mail: iialbulut@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2855-609X

etkilenmiştir. Çoğu ihracat firması üretim faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır ve üretim tesisleri hasar görmüştür. Ayrıca, deprem sonrası lojistik faaliyetlerde ciddi aksaklıklar yaşanmış ve ihracat firmalarının sevkiyatları gecikmiştir. Bu durum, ihracat firmalarının nakit akışını olumsuz etkilemiş ve birçok firma finansal zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'de 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremden onbir ilimiz (Gaziantep, Hatay, Adana, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye, Elaziğ, Diyarbakir, Şanliurfa, Adiyaman, Kilis) her açıdan son derece olumsuz etkilenmiştir. Söz konusu iller, 2022 verilerine göre Türkiye ihracatının %9'unu oluşturmaktadır. Son yıllarda yaşanan pandemi ve ardından Rusya-Ukrayna savaşının ortaya çıkardığı ekonomik durgunluk üzerine eklenen bu deprem, ihracat firmalarının finansal yapılarını nasıl etkileyebileceği ve sorunların çözüme kavuşturulması için yapılması gerekenler çalışmanın temel çatısını oluşturmaktadır. Çalışma, literatür taraması ve elde edilebilen istatiksel veriler çerçevesinde irdelenmeye çalışılmıştır.

2. Literatür

Ülkelerin ihracat potansiyeli, ekonomik büyüme, refah, siyasi özgürlük, güvenlik ve teknolojik yeniliğin itici gücü olarak algılanmaktadır (Oh, 2017; Osberghaus, 2019). 1999 yılındaki Marmara depremi ve benzeri diğer depremler, Türkiye ekonomisine ciddi bir darbe vurarak birçok işletmenin faaliyetlerini durdurmasına neden olmuştur.

Aktürk ve Albeni (2002) yaptıkları çalışmada, 1999 Marmara-Bolu-Düzce depreminin Türk ekonomisine etkisi incelemişlerdir. Çalışmada dönem şartlarının günümüze benzerliği dikkat çekmektedir. 1994 Ekonomik istikrar tedbirleri, 1998 ortalarında başlayan ekonomik durgunluk ve Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)'daki daralma ekonomik performansdaki düşüş ve yurtiçi talepteki azalmaya işaret etmişlerdir. Deprem bölgesindeki illerin GSYİH katkılarını %34 olarak değerlendirmişlerdir. Çalışmada deprem sonrası yaşanan hasarlardan etkilenen imalat sektörüne yoğunlaşarak toplam ekonomik kaybın milli gelirin %4,5'i civarında olduğunu tahmin etmişlerdir. Ayrıca, bölgenin sanayi yapısı nedeniyle işletme kayıplarını mikro ölçekte değil, makro düzeyde ele alınması gerektiğini savunmuşlardır.

Snapolitano (2020) Van'da faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerindeki etkilerini incelenmiştir. Çalışmada, depremin işletmelere toplam 2,1 toplamda 5 milyar lirlaık bir zarar verdiği belirtilmektedir.

Miyakawa, Hosono, Uchino, Ono, Uchida ve Uesugi (2014) çalışmasında Japonya'daki Büyük Hanshin-Awaji (Kobe) depreminin ardından bankaların kredi verme kapasitesi ve bunun ihracat firmaları üzerindeki etkilerini

incelemiştir. Bulgular, depremden etkilenen bölgenin dışında bulunan ancak bölge içinde bir ana bankası olan firmaların hem geniş hem de yoğun ihracat marjlarının, bölge dışında yerleşik ve bölge dışında bir ana bankası olan firmalardan önemli ölçüde daha büyük olumsuz etkiler aldığını göstermektedir. 2011 yılında Japonya'da meydana gelen deprem ve tsunami sonrasında, birçok işletme tedarik zincirlerinde kesinti yaşamış olup bu nedenle faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır.

Özellikle depremlerden sonra finansal açıdan yapılan çalışmalar, borsalar üzerinde meydana gelen fiyat değişikliklerine odaklanmıştır (Takao, Yoshizawa, Hsu ve Yamasaki, 2013; Valizadeh, Karali ve Ferreira, 2017; Yamori ve Kobayashi, 2002). Yapılan sözkonusu çalışmalarda özetle şu bulgulara ve tespitlere ulaşılmıştır. Doğal afetler, işletmelerin finansman ihtiyaçlarını da etkilemektedir. Afetin etkisiyle işletmelerin nakit akışları düşebilir, borçlarını ödeyememe riskiyle karşı karşıya kalabilirler. Bu durumda, işletmelerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak için alternatif finansman kaynaklarına başvurması gerekebilir. Örneğin, birçok işletme doğal afetler sonrasında devlet destekli kredilere başvurmakadır (Brancati, 2007; Noy, Okubo, Strobl ve Tveit, 2022; Siembieda, Johnson ve Franco, 2012).

Baltas, Fiordelisi ve Mare (2022), çalışmalarında doğal afetler sonrası firmaların fon akışında meydana gelen değişimlerini araştırmışlardır. Doğal afetler sonrasında meydana gelen maddi zararın teminat kullanımını engellediğinden krediler üzerindeki olumsuz etkisinin firmaların finansal sıkıntılarını şiddetlendirdiğini ele almışlardır. Bu sebeple alternatif finansaman yöntemlerini; kitle fonlaması, risk sermayesinin doğal afetlerden etkilenen işletmeler için kullanılıp kullanılamayacağını araştırmışlardır. Sonuç olarak geleneksel yöntemlerle fon temin edemeyen doğal afettten zarar görmüş firmaların en geç 3 ay içerisinde alternatif finansman yöntemlerine yöneldiği gözlemlenmiştir. Bulgular doğal afetlerde zarar gören daha küçük ve daha az tanınan firmaların alternatif finansman yöntemlerinde dezavantajlı duruma düştüğünü göstermektedir. Böylesi durumların önüne geçmek için erken devlet müdehaleleri ile hibeler, sübvansiyonlar veya kredi garantileri yoluyla kısa vadeli finansal ihtiyaçları desteklemenin gerkeliliğini ifade etmişlerdir.

Doğal afetler ülkelerin ihracatını olumsuz etkilemektedir. Afetler sonrasında üretim ve ticaret faaliyetlerinin durması, tedarik zincirindeki kesintiler ve altyapı hasarları nedeniyle ihracatın azalması veya durması söz konusu olamaktadır. Bu durum, ülke ekonomisinde daralma meydana getirmektedir.

Evgenidis, Hamano ve Vermeulen (2021), çalışmalarında 2011 yılında Japonya'da meydana gelen 9 büyüklüğündeki deprem ve tsunami, ülkenin

ihracatını nasıl olumsuz etkilediğini incelemişlerdir. Deprem Chubu, Kanto, Kinki ve Tohoku ekonomileri üzerinde ihracatta düşüş ve üretimde uzun süreli kesintiler meydana getirerek, doğrudan etki göstermiştir. Bulgular etkilenen bölgeler için ticaret göstergeleri, ticarette önemli bir kayba işaret etmektedir. Bazı deprem etki alanı dışındaki bölgelerin durumu, mal ihracatının ve ithalatının etkilenmeyen alanlara kaydırıldığını göstermektdir. Sanayi üretimi ülke çapında olumsuz etkilenmiş, bu etki afet bölgelerinde daha güçlü ve daha kalıcı hissedilmiştir.

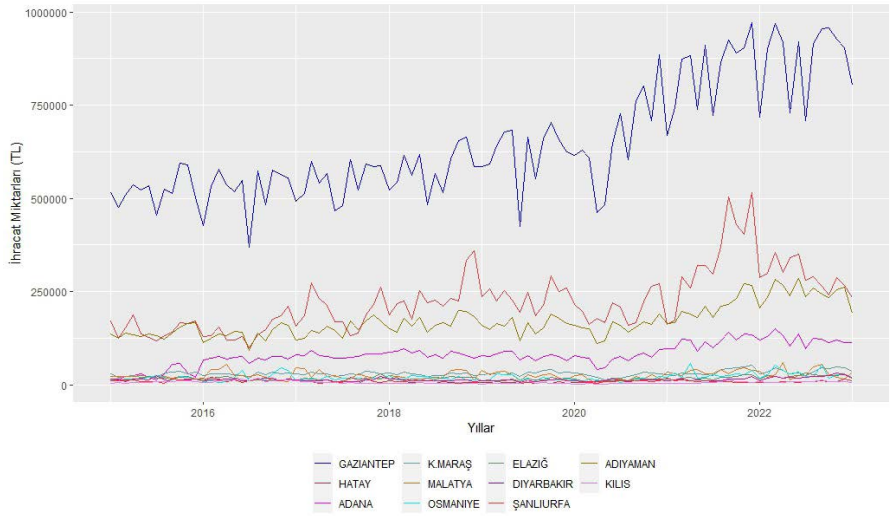
Arto, Andreoni ve Rueda Cantuche (2015), Mart 2011'de Japonya'da meydana gelen deprem ve tsunami krizinin ardından meydana gelen tedarik zinciri aksamalarını ve dünya çapındaki etkilerini incelemişlerdir. Japonya'nın ihracatına katkıda bulunan elektronik, otomobil ve diğer imalat sektörleri, afet sonrasında üretimlerini durdurmak veya azaltmak zorunda kaldığını tespit etmişlerdir. Bu durum, ülkenin ihracatını azaltarak, ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle, ülkelerin doğal afetler sonrasında ekonomik kayıplarını minimize etmek için risk yönetimi stratejileri oluşturması önemlidir. Ayrıca, afet sonrasında altyapıların yeniden inşası, tedarik zincirindeki kesintilerin en aza indirilmesi ve üretim faaliyetlerinin hızlı bir şekilde yeniden başlatılması, ihracatın tekrar artmasına katkıda bulunabilir.

3. Veriler ve Bulgular

Yakın tarihte üst üste yaşanan olumsuz finansal ve ekonomik gelişmeler, Türkiye finansal sistemini olumsuz etkilemiştir. Bu süreçte iyileşmeler yeni yeni başlamışken ülkemiz bu kez de 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremlerle büyük yıkımlara uğramıştır. Pandemi döneminden başlayarak özellikle Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) durumdan oldukça olumsuz etkilendiği Eskin (2021)'in çalışmasında ele alınmıştır. Eskin (2021) özellikle işletme finansmanında zorluk çeken dış giyim firmalarına dikkat çekmiştir. Pandeminin ardından gelişen Rusya-Ukrayna savaşının oluşturduğu etkiler, Türkiye'nin tarafsız olması ve arabuluculuk işlemleri, Sezgin (2022)'in ele aldığı gibi Avrupa pazarında etkili olan Ukrayna'nın yerine alternatif olabilecek Türk pazarını ümitlendirmiştir. Diğer taraftan, Tetik ve Albulut (2023)'in Türk finansal piyasasında bu dönemde meydana gelen oynaklıklıklar işletmelerin hareket kabiliyetlerini kısıtladığını belirtmiştir.

6 Şubat 2023'te yaşanan depremden etkilenen illerimizin ihracata yaptıkları katkı, 2022 Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre %9'dur. Bölgedeki ihracat ürünlerini tekstil, kimya, konfeksiyon, halı, makine, hububat, kuru meyve olarak sıralamak mümkündür. Şekil 1, 2015-2023 yılı ocak ayı itibariyle onbir ilimizin yıllara göre ihracat değerlerinin değişimini göstermektedir. Şekil 1'e göre yıllar itibari ile ihracat değerlerinin artan bir trend izlediği görülmektedir. Özellikle, Gaziantep, Hatay, Adana ve Kahramanmaraş'ın bölgede ihracata liderlik ettiğini söylemek yanlış olmaz. Şekil 2 ihracat değerlerini iller bazında ve ortalamalarıyla daha açık şekilde sunmaktadır.

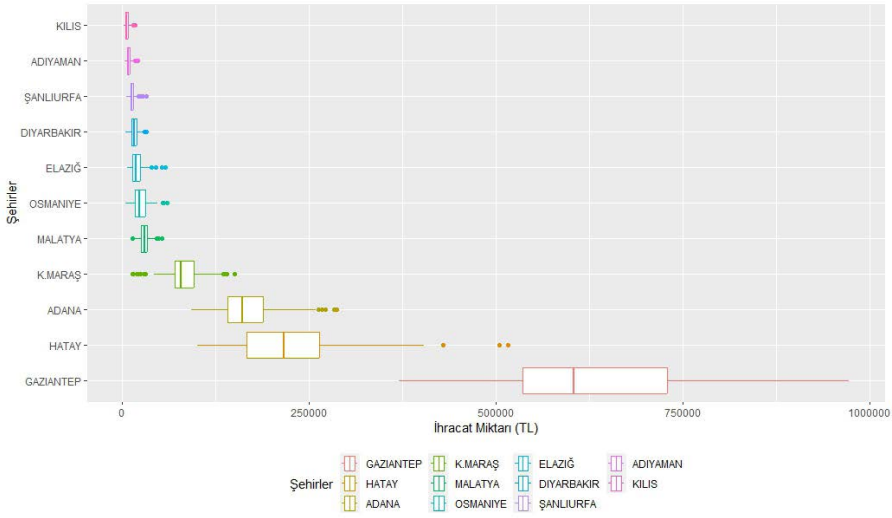
Şekil 1. 2015-2023 Yılları Arasında 11 İlin İhracat Miktarları

Kaynak: https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari

Not: Şekil "ggplot2" R kütüphanesi kullanılarak yazarlar tarafından hazırlanmıştır (Wickham, 2016).

Şekil 2. 2015-2023 Yılları Arasında İhracat Miktarlarının İllere Göre Dağılımı

Kaynak: https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari

Not: Şekil "ggplot2" R kütüphanesi kullanılarak yazarlar tarafından hazırlanmıştır (Wickham, 2016).

Doğal afetler, işletmelerin finansmanında önemli değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişiklikler, afetin boyutu, yerleşim yerlerinin coğrafi konumu, işletmenin büyüklüğü ve faaliyet sektörüne göre farklılık göstermektedir. İşletmelerin doğal afetlere hazırlıklı olmaları ve risk yönetimi stratejileri oluşturmaları finansal açıdan oldukça önemlidir. Örneğin, 1999 yılındaki Marmara depremi Türkiye ekonomisine ciddi bir darbe vururken birçok işletmenin de faaliyetlerinin durdurmasına neden olmuştur (Aktürk ve Albeni, 2002).

Doğal afetler, işletmelerin finansman ihtiyaçlarını da etkileyebilir. Afetin etkisiyle işletmelerin nakit akışları düşerken borçlarını ödeyememe riskiyle karşı karşıya kalabilme ihtimalleri her zaman yüksektir. Böyle ortamlarda, işletmelerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak için alternatif finansman kaynaklarına başvurması gerekebilir. Örneğin, birçok işletme doğal afetler sonrasında devlet destekli kredilere başvurmaktadır (Yavuz ve Dikmen, 2015). Diğer taraftan, işletmeler afet sonrasında faaliyetlerini tamamen durdurmak zorundada kalabilir. Bu nedenle, yaşanan süreçte işletmelerin maliyetlerini minimize etmeleri ve finansal kaynaklarını daha verimli kullanmaları zorunludur (Gözüm ve Arslan, 2017).

Sonuç

Depremler gibi doğal afetler, işletmeler üzerinde ciddi olumsuz ekonomik etkiler bırakmakta ve özellikle ihracat yapan işletmeler için önemli finansal kayıplara neden olabilmektedir. Dünya bankası raporları, Türkiye'de meydana gelen deprem hasarının 34,2 milyar dolar civarında olduğunu öngörmekte olup bu değer ülke milli gelirinin %4'üne tekabül etmektedir (Öner, 2023).

Bu çalışmada, 6 Şubat 2023'te meydana gelen deprem sonucu zarar gören ihracat firmalarının finansal ve ekonomik durumları üzerinde durularak sorunların çözüme kavuşturulması için politika önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

Deprem sonrasında ihracat firmaları, doğrudan veya dolaylı olarak bazı finansal sıkıntı ve zorluklarla karşılaşabilirler. Sözkonusu olumsuzluklar arasında şunlar yer alabilir:

- Üretim kaybı: Deprem sonrasında fabrikaların hasar görmesi veya tamamen yıkılması nedeniyle üretimde aksama yaşanabilir. Bu da ürün arzının azalması ve satışların düşmesi anlamına gelir.
- Tedarik zinciri sorunları: Deprem sonrasında, tedarik zincirindeki birçok halka zarar görebilir. Bu, hammaddelerin temininde aksamalara ve üretim sürecinin kesintiye uğramasına neden olabilir.
- Nakliye sorunları: Deprem sonrasında yolların hasar görmesi, limanların veya havaalanlarının kapanması nakliye sorunlarını da beraberinde getirebilir. Bu durum, ürünlerin ihracatı ve ithalatı için önemli bir engel teşkil edebilir.
- Finansman zorlukları: Deprem sonrasında firmalar genellikle acil finansal ihtiyaçlarla karşı karşıya kalırlar. İşletme sermayesi ihtiyacı artabilir, hasarlı malzemelerin, binaların onarımı ve yenilenmesi için nakit akışına ihtiyaç duyulabilir.
- İş gücü kaybı: Deprem sonrasında, çalışanların evlerini kaybetmeleri, ailelerinin zarar görmesi veya bölgenin tahliye edilmesi nedeniyle iş gücü kaybı yaşanabilir. Bu da üretimde aksamalara neden olabilir ve işletmenin finansal durumunu olumsuz etkileyebilir.

İhracat firmalarının sorunlarının çözüme kavuşturulması için, geçmiş dönemde yaşanan doğal afetler ve izlenen politikalardan elde edilen tecrübelerden de dersler çıkartarak aşağıda sıralanan politikaların ivedilikle ve titizlikle uygulamaya geçirilmesi, önceden devam eden uygulamaların da kesintisiz

devam etmesi gerekmektedir. Söz konusu politika önerileri şu şekilde sıralanabilir:

1. Vergi İndirimleri: Devletin ilgili kurumları, ihracat yapan firmaların faaliyetlerini sürdürebilmeleri için vergi indirimleri sağlayabilirler. Merkezi veya üretim tesisleri deprem bölgesinde bulunan işletmelerin gerekli belgeleri beyan etmeleri karşılığında faydalanabileceği bu indirimler maliyetlerini azaltarak, ihracat faaliyetlerine devam etmelerini sağlar.
2. Kredi Desteği: Finansal kurum ve kuruluşlar, ihracat yapan firmaların, finansal ihtiyaçlarını karşılamak için sıfır faizli krediler ve fonlamalar sağlayabilirler. Bu krediler, işletmelerin finansal kaynaklarını artırarak, ihracat faaliyetlerine devam etmelerini kolaylaştırır.
3. Vergi İadesi: İhracat yapan firmaların satışlarından elde ettikleri KDV gibi vergiler, süratli bir şekilde bürokrasiye fazla takılmadan iade edilmelidir. Acil finansman ihtiyacı içersinde olan firmaların kısa vadeli likidite ihtiyaçları bu şekilde sağlanabilir.
4. Sigorta Desteği ve Eğitimleri: Deprem sigortası, Türkiye'de 1999 yılında yaşanan Marmara depremi sonrasında zorunlu hale getirilmiştir. Deprem sigortası Türkiye'de zorunlu olmasına rağmen, ülkedeki tüm binaların deprem sigortası yaptırdığı söylenemez. Bunun nedeni, bazı bina sahiplerinin sigorta primlerinin yüksekliği veya sigorta şirketlerine olan güvensizlikleri gibi nedenlerden dolayı sigorta yaptırmayı tercih etmemeleridir. Özellikle birinci dereceden deprem bölgelerinden başlanarak, gelecekteki olası depremlere karşı, finansal okuryazarlığın biraz daha daraltılmış hali olarak sigorta okuryazarlığı eğitim ve sempozyumları düzenlenmelidir. Deprem gibi doğal afetlerin maliyetleri hakkında eğitimler verilmelidir.
5. Merkezi veya üretim tesisleri Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illerinde yerleşik olan ve vergi, resim, harç istisna belgesi ve belgesiz ihracat kredisinde istisnadan yararlanma süreleri 31 Aralık'tan önce sona eren firmaların düzenlenmiş ve ihracat taahhüt hesabı henüz kapatılmamış vergi, resim, harç istisnası belgelerinin ve daha önce kullanılmış belgesiz ihracat kredilerinin istisnadan yararlanma süreleri, belgesiz ihracat kredileri için ilgili banka tarafından resen, fiziksel ortamda ve elektronik ortamda düzenlenen vergi, resim, harç istisnası belgeleri için firmaların Ticaret Bakanlığı'na başvuruları üzerine 31 Aralık'a kadar uzatılmıştır. Ticaret Bakanlığı tarafından, söz

konusu uygulamamın depremden etkilenen onbir için de geçerli olması sağlanmalıdır.

6. Deprem sonrası yaşanan yoğun sanayi göçüne karşı, deprem bölgesine yakın sanayi kentlerinde, organize sanayi bölgelerinin genişletilmesi ve üretime hazır hale getirilmesi için kalkınma ajansları ile birlikte ortak hareket planları hazırlanmalıdır. Bununla birlikte, devlet desteği ile sağlanacak ek maaş ödemeleri, primler ve sosyal haklar sözkonusu bölgenin verimliliğinin, üretiminin ve istihdamının yeniden canlanmasında önemli rol oynayacaktır.

Sonuç olarak, depremler gibi doğal afetler, ihracat yapan işletmeler için önemli bir risk faktörüdür. Ancak, hükümetlerin ilgili kurumları vasıtasıyla uygulayabileceği zamanında ve yerinde doğru politikalar, işletmelerin finansal kayıplarını en aza indirerek, ihracat faaliyetlerine devam etmelerini kolaylaştırabilir. Bu politikaların etkili bir şekilde uygulanması, işletmelerin hızlı bir şekilde toparlanmalarına ve daha fazla zarar görmelerinin önlenmesine yardımcı olabilir. Böylelikle Türkiye'nin hedeflediği büyüme rakamlarına en kısa sürede ulaşacağı öngörülebilir.

Kaynakça

Aktürk, İ. ve Albeni, M. (2002). Doğal afetlerin ekonomik performans üzerine etkisi: 1999 yılında Türkiye'de meydana gelen depremler ve etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(1).

Arto, I., Andreoni, V. ve Rueda Cantuche, J. M. (2015). Global impacts of the automotive supply chain disruption following the Japanese earthquake of 2011. *Economic Systems Research*, *27*(3), 306-323.

Baltas, K., Fiordelisi, F. ve Mare, D. S. (2022). Alternative Finance after Natural Disasters. *British Journal of Management*, *33*(1), 117-137.

Brancati, D. (2007). Political aftershocks: The impact of earthquakes on intrastate conflict. *Journal of Conflict Resolution*, *51*(5), 715-743.

Eskin, İ. (2021). COVID-19 Salgını Sürecinde Kobi'lerin Finansal Görünümünün Değerlendirilmesi: Denizli Tekstil İşletmeleri Örneği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *23*(2), 571-592.

Evgenidis, A., Hamano, M. ve Vermeulen, W. N. (2021). Economic consequences of follow-up disasters: lessons from the 2011 Great East Japan Earthquake. *Energy Economics*, *104*, 105559.

Gözüm, A. G. ve Arslan, M. (2017). Işletmelerde Afet Yönetimi: Marmara Ve Ege Bölgelerinde Bulunan Rafineri Ve Petrokimya Endüstirisi Üzerine Karşilaştirmali Bir Araştirma. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, *3*(2), 102-116.

Miyakawa, D., Hosono, K., Uchino, T., Ono, A., Uchida, H. ve Uesugi, I. (2014). *Natural disasters, financial shocks, and firm export*. RIETI Discussion Paper 14-E-010.

Noy, I., Okubo, T., Strobl, E. ve Tveit, T. (2022). The fiscal costs of earthquakes in Japan. *International Tax and Public Finance*, 1-26.

Oh, C. H. (2017). How do natural and man-made disasters affect international trade? A country-level and industry-level analysis. *Journal of Risk Research*, *20*(2), 195-217.

Osberghaus, D. (2019). The effects of natural disasters and weather variations on international trade and financial flows: a review of the empirical literature. *Economics of Disasters and Climate Change*, *3*(3), 305-325.

Öner, F. (2023, Şubat). Dünya Bankası'Ndan Deprem Açıklaması: 34 Milyar Doları Aşacak. https://m.haber7.com/ekonomi/haber/3305561-dunya-bankasindan-deprem-aciklamasi-34-milyar-dolari-asacak adresinden erişildi.

Sezgin, V. (2022). How Will Ukraine-Russia War Affect Turkish Trade? *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(2), 546-557.

Siembieda, W., Johnson, L. ve Franco, G. (2012). Rebuild fast but rebuild better: Chile's initial recovery following the 27 February 2010 earthquake and tsunami. *Earthquake Spectra*, *28*(1_suppl1), 621-641.

Snapolitano. (2020, Mart). İşletmelerde Dayaniklilik 101 El Kitabi Afetlerle Karşilaşmadan Önce İşletmenizi Nasil Koruma Altina Alacağinizi Öğrenin. https://www.uschamberfoundation.org/resilience-box/resilience-101-workbook-resources/resources-turkish adresinden erişildi.

Takao, A., Yoshizawa, T., Hsu, S. ve Yamasaki, T. (2013). The effect of the Great East Japan earthquake on the stock prices of non-life insurance companies. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, *38*, 449-468.

Tetik, N. ve Albulut, I. I. (2023). The Effect of the Russian-Ukraine War on Turkey's Economy and Financial Markets. *Handbook of Research on War Policies, Strategies, and Cyber Wars* içinde (ss. 312-333). IGI Global.

Türkiye i□hracatçılar Meclisi - i□hracat rakamları. (n.d.). Retrieved February 27, 2023, from https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari

Valizadeh, P., Karali, B. ve Ferreira, S. (2017). Ripple effects of the 2011 Japan earthquake on international stock markets. *Research in International Business and Finance*, *41*, 556-576.

Wickham, H. (2016). *ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis*. Springer-Verlag New York. https://ggplot2.tidyverse.org adresinden erişildi.

Yamori, N. ve Kobayashi, T. (2002). Do Japanese insurers benefit from a catastrophic event?: Market reactions to the 1995 Hanshin–Awaji earthquake. *Journal of the Japanese and international economies*, *16*(1), 92-108.

Yavuz, A. ve Dikmen, S. (2015). Doğal afetlerin zararlarının finansmanında kullanılan afet öncesi finansal araçlar. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, *3*(2), 303-322.

Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler

Editörler:
Doç. Dr. Musa ÖZTÜRK • Doç. Dr. Mustafa KIRCA

ÖZGÜR YAYINLARI

Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler

Editörler:

Doç. Dr. Musa Öztürk

Doç. Dr. Mustafa Kırca

ÖZGÜR YAYINLARI

Published by
Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.
Certificate Number: 45503

15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep
+90.850 260 09 97
+90.532 289 82 15
www.ozguryayınlari.com
info@ozguryayinlari.com

Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası için Akademik Öneriler

Editörler: Doç. Dr. Musa Öztürk - Doç. Dr. Mustafa Kırca

Language: Turkish
Publication Date: 2023
Interior desing by Yeter Yeşilyurt
Cover design by Mehmet Çakır
Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0
Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-975-447-613-2

DOI: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub99

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/ This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:
Öztürk, M., Kırca M., (2023). ***Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler.*** Özgür Publications. DOI: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub99. License: CC-BY-NC 4.0

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see https://www.ozguryayinlari.com/

ÖZGÜR YAYINLARI

BASIM-YAYIM SÖZLEŞMESİ

Madde 1. Sözleşmenin Tarafları

Yayıncı:	**Özgür Yayın Dağıtım Ltd. Şti.**
	15 Temmuz Mah. 148136. Sokak No:9, 27560 Şehitkamil- Gaziantep/TÜRKİYE Tel: 0850 260 0997 info@ozguryayinlari.com
Yazar(lar):	**Editör: Musa Öztürk**
	Editör: Mustafa Kırca

Madde 2. Yukarıda isim ve açık adresleri verilen ve sözleşme boyunca kısaca "yayıncı" ve "yazar" olarak anılacak olan taraflar; 5846 sayılı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"nda "fikri eser" olarak tanımlanan **Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler** adlı eserin belirli adetlerle farklı zamanlarda basım ve yayımının, dağıtımının basılı ve elektronik olarak internet vb. dijital ortamlarda yayın ve satış haklarının devri konusunda 5 (beş) yıllığına anlaşmışlardır.

Madde 3. Yazar(lar); meydana getirdiği eserin orijinal olduğunu, eş zamanlı olarak herhangi bir başka yayın sözleşmesi kapsamında olmadığını, "intihal"e vücut verecek alıntılar bulunmadığını, yayıncının yazılı izni olmaksızın ve sözleşme süresi dolmaksızın adı geçen eserin yayın haklarının tamamını ya da bir bölümünü üçüncü bir kişiye devretmeyeceğini ve söz konusu eserin T.C. yasaları gereği "suç" oluşturacak herhangi bir nitelik taşımadığını yayıncıya taahhüt eder. Yazar, söz konusu eserin kendisine ait olduğunu,3.cü şahısların bu eser üzerinde herhangi bir hakları bulunmadığını ve 3.cü şahıslarca aksi bir talepte bulunulduğunda yazar kendisinin hukuken sorumlu olduğunu kabul eder. Eserde kısmen veya tamamen intihal yapıldığı adli makamlarca tespit edilirse hukuki ve cezai sorumluluk yazara aittir. Yayıncının bu nedenle uğradığı her türlü maddi ve manevi kayıplar yazar tarafından üç ay içinde karşılanır.

Madde 4. Yayıncı; adı geçen eseri yazarın kendisine teslim ettiği şekilde basımı ve yayımı internet vb. dijital platformlarda ve/veya e-kitap olarak satışa sunacağını, yazar(lar)ın yazılı izni olmaksızın içeriğinde değişiklik yapmayacağını taahhüt eder.

Madde 5. Yayıncı, yazar(lar)ın basım işlemi için onay verdiği eserin dizgi ve içerik hatalarından sorumlu değildir. Yazar(lar), eserin bütün içeriğinden sorumludur. Yayıncı, bununla ilgili herhangi bir hukuki sorumluluk üstlenmez.

Madde 6. Yazar, söz konusu eser için yayıncıdan sözleşmede belirtilen haklar dışında hiçbir hak talep edemez.

Madde 7. Yayıncı, eseri kendi sitesinde veya farklı İnternet ve dijital ortamlarda yayımlaması halinde yazara telif ödemesi yapmayacaktır. 1000 adetlik ilk Kitap baskısında da yazara telif ödemesi yapmayacaktır. Yayıncı ilk baskının bitimine müteakip 1000'er adetlik baskı yaparsa % 10 telif ödemesi, Stopaj Vergileri kesilerek yazara üç eşit taksitte ödeme olarak yapacaktır. Her yaptığı baskının Bandrol Talep Formunu, mail veya WhatsApp ortamında yazara gönderecektir.

Madde 8. Eser, yayıncı tarafından ve ticari amaçlar hariç olmak üzere yazar tarafından açık erişim (Open Access) olarak internet vb. dijital ortamlarda paylaşılabilecektir.

Madde 9. Bu sözleşmenin herhangi bir maddesi veya bir bölümünün uygulanması herhangi bir sebeple gayri mümkün olur ise bu sözleşmenin geri kalan kısmının uygulanmasına engel teşkil etmez.

Madde 10. İhtilaf vukuunda Gaziantep mahkeme ve icra daireleri yetkilidir.

Madde 11. İşbu sözleşme 11 (onbir) madde olup 01/03/2023 tarihinde taraflarca tanzim ve imza olunmuştur.

YAZAR

Editör: Musa Öztürk

Editör: Mustafa Kırca

YAYINCI (Özgür Yayınları)
Emre ÖZTOSUN

ÖZGÜR
YAYIN DAĞITIM LTD.ŞTİ.
15 Temmuz Mah. 148136 Sokak
No: 9/1 Şehitkamil/GAZİANTEP
Şahinbey V.D. 693 003 2455

Tarih:20.03.2023

TAAHHÜTNAME

Ben sorumlu yazar

Doç. Dr. Nevzat TETİK

1. Doç. Dr. Musa ÖZTÜRK ve Doç. Dr. Mustafa KIRCA tarafından editörlüğü yapılan, Özgür Yayınları tarafından yayımlanan "Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler" başlıklı kitapta yer alan "**6 Şubat'ta Yaşanan Depremin Ekonomik ve Finansal Etkileri: İhracat Üzerinden Bir İnceleme**" başlıklı bölümle ilgili maddi ve manevi tüm yayın haklarımı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) uyarınca gayrikabil-i rücu olarak adı geçen kitapta yer almak koşuluyla editörlere devrettiğimi ve ayrıca bir hak talep etmeyeceğimi,
2. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ilgili hükümlerine uygun olarak tarafıma gerekli bilgilendirmenin yapıldığını ve açık rızamın olduğunu,
3. Hazırladığım bölümlerin herhangi bir yerde yayınlanmamış olduğunu ve ilgili yayınevinin izni olmadan farklı bir yerde yayınlamayacağımı,
4. Kitap bölümlerim ile ilgili içerik ve yapılan alıntılarla ilgili tüm sorumluluğunu üstlendiğimi, adres göstermeden herhangi bir alıntı yapmadığımı varsa eğer tüm hukuki sorumluluğu üstleneceğimi,
5. İlgili kitap bölümlerinin "Fikir ve Sanat Eserleri Yasası" yönetmeliklerine ve sair mevzuata uygun olduğunu, aksi durumda tüm sorumluluğu üstleneceğimi,
6. Yayınevinden ve editörlerden herhangi bir telif ücreti talep etmeyeceğimi,
7. Hiçbir hal ve şartta, eserin işbu taahhütnameye konu haklarını, aynen veya değişik adla veya kısmi değişiklikler yaparak üçüncü bir kuruluşa, yayınevine ya da şahsa tamamen veya kısmen dahi olsa devretmeyeceğimi, devrini taahhüt etmeyeceğimi, tüm haklarımı münhasıran bu taahhütname ile devrettiğimi, aksi halde ilgili yayınevinin uğrayacağı her türlü zarardan sorumlu olacağımı;

Kabul, beyan ve taahhüt ederim.

Doç. Dr. Nevzat TETİK

İmza:

ÖZGÜR YAYINLARI

Uluslararası Yayınevi Belgesi

Özgür Yayınları, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK) Doçentlik Başvuru Şartları ve Akademik Teşvik Kritlerlerinde belirtilen tanıma göre "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" statüsündedir.

ÖZGÜR YAYINLARI
Uluslararası Yayınevi
Belgesi

15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep
0.850 260 09 97
0.532 289 82 15
www.ozguryayinlari.com
info@ozguryayinlari.com

İLGİLİ MAKAMA

Özgür Yayınları, yayın hayatına 1982 yılında girmiştir. Roman, öykü, şiir, çocuk sağlığı ve gelişimi, özel eğitim, Türk klasikleri, hobi kitapları ve çok sayıda akademik kitap olmak üzere 500'den fazla eser yayımlamıştır.

1. Yayınevimizin yayımladığı kitaplar, Yükseköğretim Kurulunca tanınan sıralama kuruluşlarınca belirlenen dünyada ilk 500'e giren üniversite kütüphanelerinde kataloglanmaktadır.
2. Akademik teşvik ödeneği yönetmeliğine göre A1, A2 ve A4 alanlarının her birisinde "Türkçe Dışındaki Dillerde" 20'den fazla yayını bulunmaktadır.
3. ÜAK doçentlik başvuru şartlarına göre ise aşağıda belirtilen temel alanların her birisinde aynı alandan 20'den fazla farklı yazara ait yayını bulunmaktadır.

Özgür Yayınları, yukarıda belirtilen maddeler doğrultusunda;
akademik teşvik ödeneği yönetmeliğine göre A1, A2 ve A4 alanlarında;

- A1 Alanları: Eğitim Bilimleri, Fen Bilimleri ve Matematik, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Ziraat, Orman ve Su Ürünleri
- A2 Alanları: Filoloji, Hukuk, İlahiyat, Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler, Spor Bilimleri
- A4 Alanı: Güzel Sanatlar

ÜAK doçentlik başvuru şartlarına göre ise;

- Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme
- Fen Bilimleri ve Matematik
- Filoloji
- Güzel Sanatlar
- Hukuk
- Mühendislik
- Sağlık Bilimleri
- Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler
- Spor Bilimleri

temel alanlarında "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" statüsündedir.
Eserlerimizin bir kısmı ve yurtdışındaki üniversite kütüphanelerinde bulunan yayınlarımızın bir kısmına ait kanıtlayıcı linkler ekli sayfalarda yer almaktadır.

Saygılarımızla

ÖZGÜR
YAYIN EĞİTİM LTD.ŞTİ.
15 Temmuz Mh. 148136 Sok. No:9
ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP
HOCAPAŞA VD. 6930052455